

СТАНОВИЩЕ

на представен дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор“ по научна област 6.0 „Аграрни науки и Ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни“,

разработен от Гундарс Наглис, редовен докторант в катедра „Акушерство, репродукция и репродуктивни нарушения“, Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет с научен ръководител проф. д-р Наско Йовчев Василев за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“.

Тема на дисертационния труд : „ Разпространение, класификация и лекуване на анестралните състояния при млечни крави“

Изготвил становището : проф. д-р Наско Йовчев Василев, катедра „Акушерство, репродукция и репродуктивни нарушения“, Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора, определен за член на научно жури със заповед № 312 от 08.03.2019 г. на Ректора на Тракийски университет.

Кратки биографични данни

Гундарс Наглис е роден 16.09.1987 година. Средно образование завършва в Професионална гимназия по Ветеринарна медицина гр. Добрич през 2007 г. Дипломира се като Магистър по Ветеринарна медицина през 2014 г. в Тракийски университет, Ветеринарномедицински факултет, Стара Загора. Зачислен в редовна докторантура през 2015 година в катедра „Акушерство, репродукция и репродуктивни нарушения“, Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора по научна област 6.0 „Аграрни науки и

ветеринарна медицина”, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни”. Притежава квалификацията съдия фелинолог, по време на докторантурата провежда по програма Еразъм+ тримесечно обучение по ембриотрансфер в Университета на гр. Истамбул, Турция.

Актуалност на проблема :

Средната млечност на кравите през последните петдесет години се е покачила драстично. Целенасочената селекция по показателя, количество мляко е повлияла изключително негативно върху репродуктивния процес. Разглежданият проблем е актуален, тъй като предизвиква влошаване на икономическата ефективност от отглеждането на крави за мляко.

Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор :

Изготвен е обширен литературен преглед за състоянието на проблема, включващ данни за състоянието на говедовъдството и репродукцията при кравите с направления за мляко, съвременен поглед върху протичането на половия цикъл при кравите, разпространението и класификацията на анестралните състояния, както и възможностите за тяхното лекуване чрез прилагане на протоколи за синхронизиране на еструса и заплождането чрез позоваване на 316 литературни източници, от които 14 на кирилица и 302 на латиница.

Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд :

Извършеният анализ на проучванията отразен в литературния преглед по отношение разпространението на анеструса сред млечните стада в много страни, показва че неговия дял е сравнително висок и предизвиква значителни икономически загуби. Недостатъчните проучвания на този проблем сред млечното говедовъдство в нашата страна дава предпоставка за планиране на подобни проучвания.

Докторантът си поставя за цел да извърши изследвания с голям брой млечни крави по отношение разпространението на анестралните състояния и прилагане на протоколи, включващи комбиниране на хормонални препарати за повишаване на заплодяемостта от първо изкуствено осеменяване.

Включени в проучванията са животни от три ферми с проследяване на 871 раждания за периода 2015 – 2018 година, разпределени в пет опитни постановки.

Използвани са съвременни методи, като ехография за оценка функционалното състояние на яйчниците, хормонални изследвания за определяне на прогестерон, приложена е съвременна статистическа обработка на получените резултати.

Онагледеност и представяне на получените резултати :

Получените резултати са представени по подходящ начин чрез тридесет и осем фигури, и единадесет таблици.

Установено е че, относителния дял на анеструс в наблюдаваните говедовъдни ферми е твърде висок 47.32%. Най-голям относителен дял на типа анеструс при кравите след раждане е бил тип 3, а именно наличие на фоликул с размер ≥ 10 mm и липса на жълто тяло. В зависимост от сезона и поредността на раждане е регистрирана повишена честота през пролетно-летния период и при животните с повече от едно раждане.

Прилаганите протоколи за синхронизиране на еструса и заплождането повишават заплодяемостта при крави с анеструс тип 3 след раждането.

Обсъждане на резултатите и използваната литература :

Извършено е обсъждане, обобщаващо получените резултати, като ги сравнява с литературните данни. Добро впечатление прави извършения сравнителен анализ на получените резултати и съпоставката им с резултатите от изследвания на редица автори извършили мащабни проучвания в страни с развито млечно говедовъдство.

Научни и научно-приложни приноси

В дисертационният труд на д-р Наглис са представени осем научни приноси, които внасят допълнителна информация относно разпространението на анестралните състояния при млечни крави и ефективността от прилаганите протоколи за синхронизиране на еструса и заплождането.

Приноси с научно-приложен характера са регистрираната сезонност при проявата на анестралните състояния в говедовъдните ферми, като най-висок относителен дял е при родилите през пролетно-летния сезон. Установен е положителен ефект от прилагането на стандартен, модифициран и двоен Овсинх с допълнително третиране с прогестерон върху заплодяемостта от първо програмирано изкуствено осеменяване при наличие на фоликул с размер ≥ 10 mm и липса на жълто тяло. Получените положителни резултати от прилагането на модифициран двоен Овсинх са с определено научно приложен характер.

Оценка за степента на лично участие на докторанта

Изследванията бяха проведени добросъвестно поради което считам, че докторанта обогати своите теоретични познания и повиши практическите си умения в областта на репродукцията при кравите.

Публикувани статии и цитирания

Резултатите от разработените задачи са включени в четири научни разработки, публикувани в реферирани и индексирани национални и международни списания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Заклучение

На основание приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Тракийски университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя Положително.

Позволявам си да предложа на почитаемото научно жури също да гласува положително и да присъди на Гундарс Наглис научната и образователна степен „Доктор“ по научна специалност „Акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни“, научна област 6.0 „Аграрни науки и Ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина.

17.04.2018 г.

Проф. д-р Наско Василев .....
